

Ray Bradbury

(nar. 1920 ve Waukegau ve státě Illinois, USA)

Ray Bradbury je americký spisovatel a scénárista. Narodil se v americkém státu Illinois. Po studiích a několika zaměstnáních zůstal v Los Angeles. Zde žije a věnuje se spisovatelství. Bradbury je autorem známého románu **451 stupňů Fahrenheita** (Fahrenheit 451, Melantrich 1957, Odeon 1978, Baronet 2001). Napsal však také několik dětských próz a povídkových knih - **Martánská kronika** (The Martian Chronicles, Mladá fronta 1959, 1963, Odeon 1978, Magnet-Press 1991, Baronet 2001), **Zlatá jablka ze Slunce** (Spoločnosť priateľov krásnych kníh 1959, Petit Press 2005), **Slunce a stín** (Mladá fronta 1963), **Ilustrovaná žena** (Československý spisovatel 1968), **Kaleidoskop** (Odeon 1989), **Sloup ohně a jiné příběhy** (Polaris 1993), **Pampeliškové víno** (Arcadia 1995), **Mráz a oheň** (Polaris 1995), **Rychlejší než oko** (Baronet 1999), **Proti proudu času** (The Toynbee Convector, Baronet 2000), **Jízda naslepo** (Baronet 2001), **Z prachu zrození** (From The Dust Returned, Baronet 2002), **O půlnoci tancoval drak** (One More for the Road, Baronet 2003), **Hřbitov šílenců** (Graveyard for Lunatics, Baronet 2003), **Zbavme se Constance** (Let's All Kill Constance, Baronet 2004) a **Kočí pyžamo** (The Cat's Pajamas, Baronet 2005).

Ray Bradbury - Martánská kronika (Z anglického originálu The Martian Chronicles přeložila Jarmila Emmerová. Doslov napsal Josef Škvorecký. Vydala Mladá fronta, Praha 1959. 194 stran)

Říjen 2026 - Výlet na milión let je poslední z 26 kapitol Martánské kroniky.

Sherwood ANDERSON (1876-1941)

americký spisovatel, vydal dva sociální romány, ale úspěch zaznamenal až povídkovou sbírkou **Městečko v Ohiu**, v níž vytvořil řadu portrétů osamělých, zklamaných obyvatel maloměsta.

Městečko v Ohiu (Z anglického originálu přeložila Eva Kondrysová. Vydal Odeon, Praha 1976. 248 stran; Ivo Železný, Praha 1995, 158 stran)

"Bez příběhů je lidem úzko..." rozhovor s prozaikem Janem Balabánem (Host 8/2004)

V poslední povídce nové knihy **Možná že odcházíme** odkazuješ na povídku **Raye Bradburyho**, podle níž se i kniha jmenuje. Čím tě tolik oslovila?

Každý z nás má nějaké silné zážitky z četby, které se vracejí. Mně se takto vrací povídka Raymonda Bradburyho o tom, jak muži odešli na lov a ženy na pole a ve vesnici původních amerických obyvatel zůstal jen starý muž a malý chlapec, který se o něj staral. Vyšli spolu do prerie a starý muž najednou cítí, že všechno je nějak jinak, nějak špatně, jak to být nemá. Tažní ptáci letí opačným směrem, místo léta jako by přicházel podzim. Starý muž je neklidný a na chlapcovu otázku, proč je neklidný, odpoví: „Nevím, možná že odcházíme.“ Tak spolu dojdou až k útesům na břehu moře a na širém moři uvidí ohromné neznáme koráby, které se zlověstně blíží k jejich pevnině.

Četl jsem ji poprvé asi v patnácti a od té doby se mi stále nějak vynořuje. Stala se součástí mé obrazové a slovní výbavy. Když jsem pak začal psát tyto povídky, tak se mi věta **Možná že odcházíme** objevila opět v hlavě jako refrén, který by snad mohl zaznít v určité chvíli v každém z těch příběhů. Tyto povídky jsou obecně řečeno o lidech, kteří si myslí, že jsou nějak pevně ukotveni v dané situaci, a příliš se nezabývají tím, proč tu jsou a jak tu jsou a jak dlouho tu ještě budou. A najednou dojde ke zlomovému okamžiku, který může být skutečně osudový, jako je třeba rozpad rodiny, ztráta zaměstnání nebo nemoc dítěte, ale může to být taky jen malinký detail, cosi příznačného, co náhle uvolní dosud nevyslovenou otázku, otevře štěrbinu, skrz níž do toho domnělého bezpečí zafouká severák, a člověk najednou pocítí svůj život jako nesamozřejmý. Nebo dokonce zbytečný, odešlý či odcházející. Náhle na něj dýchne hluboká pochybnost a úzkost a může si připadat jako ten Indián, který ještě ničemu nerozumí, jen cítí, že už se na něj valí něco mnohem silnějšího, co smete celý jeho svět.

Ray Bradbury - Ilustrovaná žena (Z anglického originálu The Machineries of Joy přeložila a doslov napsala Jarmila Emmerová. Vydal Československý spisovatel, Praha 1968. 248 stran)

Ray Bradbury - Kaleidoskop (Z anglických a amerických originálů The Day It Rained Forever, The Golden Apples of the Sun, The Illustrated Man, The Machineries of Joy, A Medicine for Melancholy, The October Country, The Stories of Ray Bradbury vybrala Jarmila Emmerová. Z angličtiny přeložili Pavel Dominik, Jarmila Emmerová, Jiří Hanuš, Jiří Janda, Tomáš Korbař, Stanislava Pošustová a Alžběta Rejchrtová. Vydal Odeon, Praha 1989. 704 stran)

Jan Balabán se narodil v roce 1961 v Šumperku, vyrůstal však v Ostravě. Vystudoval Filozofickou fakultu Palackého univerzity v Olomouci, obor angličtina - čeština. V současné době pracuje jako překladatel. Vydal povídkové knihy - **Středověk** (Sfinga, Ostrava 1995), **Boží lano** (Vetus via, Brno 1998), **Prázdniny** (Host, Brno 1998), **Možná že odcházíme** (Host, Brno 2004) a romány - **Černý beran** (Host, Brno 2000) a **Kudy šel anděl** (Vetus via, Brno 2003)

Howard Philip Lovecraft (1890 - 1937) americký spisovatel fantasy a hororu - **Šepot ve tmě** (Z anglického originálu přeložil kolektiv autorů. Vydalo nakladatelství Mladá fronta v roce 1992. 296s.)

Říjen 2026 - Výlet na milión let je poslední z 26 kapitol Martěanské kroniky. K napsání knihy byl R.B. inspirován povídkami Sherwooda Andersona Městečko v Ohio. Rozhodl se vytvořit obdobnou sondu do lidských povah a motivů lidského konání, ale zasadit jí do budoucnosti. V naší ukázce se setkáváme s vyústěním Bradburyho výzkumu.

Hodil do ohně další list.

"Pálím jeden způsob života, zrovna tak jako tenhle způsob života právě teď dohořívá na Zemi. Nezlobte se, jestli mluvím jako nějaký politik. Jsem koneckonců bývalý guvernér, byl jsem vždycky čestný a za to mě nenáviděli. Život na Zemi se nikdy neustálil na něčem opravdu dobrém. Věda nás příliš rychle předběhla. Lidé se ztratili v pralese techniky a jako děti se předháněli ve vyrábění hezkých věcí, stroječků, helikoptér, raket; a přitom kladli důraz na nesprávné věci, kladli důraz na stroje místo na to, jak s těmi stroji zacházet. Války byly čím dál tím hroznější a nakonec Zemi zabily. Proto rádio mlčí. Proto jsme odtamtud utekli.

Měli jsme štěstí. Žádné rakety už neexistují. Je na čase, abyste se dozvěděli, že tohle není výlet na ryby. Odkládal jsem chvíli, kdy vám to řeknu. Země už není. Nové meziplanetární lety se teď neuskuteční celá staletí a možná už nikdy. Ale ukázalo se, že tamten způsob života je nesprávný a zahubil se vlastními rukama. Vy jste mladí. Budu vám to denně opakovat, až se vám to vtiskne do paměti."

Odměl se, aby přiložil do ohně další papíry.

"Teď jsme sami. Jen my a hrstka dalších, kteří přistanou v několika dnech. To stačí, abychom začali znovu. To stačí, abychom se mohli otočit zády ke všemu, co bylo na Zemi, a vzít to z jiného konce - "

Oheň vzplanul jako na potvrzení jeho slov. A pak už byly spáleny všechny papíry, kromě jednoho. Pozemské víry a všechna práva shořely a proměnily se v hromádku horkého popela, který za chvíličku roznese vítr.

Timothy se podíval na tu poslední věc, kterou házel tatínek do ohně. Byla to mapa Světa, zkrabatěla se, stočila žárem, vzňala se - fíí - a zmizela jako horký černý motýl. Timothy se odvrátil.

"A teď vám ukážu Martěany," řekl tatínek. "Pojďte všichni se mnou. Pojd', Alice." Vzal jí za ruku.

Michael hlasitě plakal, tatínek si ho posadil na ramena a kráčel mezi troskami ke kanálu.

Kanál, po něm zítra nebo pozítří připlují ve člunu jejich budoucí ženy, dnes zatím malá hihňavá děvčátka, se svým tatínkem a maminkou.

Kolem nich se snesla noc a vysvitly hvězdy. Ale Zem Timothy nenašel. Už zapadla. To byl námět k přemýšlení.

Jak šli, zakřičel mezi troskami nějaký noční pták. Tatínek řekl: "Maminka a já se vás pokusíme vyučovat. Možná, že se nám to nepodaří. Ale já doufám, že ano. Máme toho spoustu, z čeho se můžete učit. Tenhle výlet jsme plánovali už léta, dřív než jste se narodili. Byli bychom, myslím, letěli na Mars, i kdyby nebyla válka, abychom mohli žít a vytvořit si vlastní životní styl. Bylo by to trvalo nejmíň celé století, než by Mars otrávil pozemskou civilizací. Teď ovšem - "

Došli ke kanálu. V noci vypadal dlouhý, rovný, studený a vlhký a všechno se v něm zrcadlilo.

"Pořád chci vidět nějakého toho Martěana," začal Michael. "Kde jsou, tatínku? Slíbils nám je."

"Tady jsou," odpověděl otec, pošoupl si Michaela na ramenu a ukázal přímo dolů před sebe.

Byli tam Martěani. Timothy se začal chvět.

Byli tam Martěani - v tom kanálu - zrcadlili se ve vodě. Timothy, Michael, Robert, maminka a tatínek.

A ti Martěani na ně mlčky dlouho, dlouho hleděli z rozčeřené vodní hladiny...